RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 11 iulie 2017

privind Programul național de reformă al Suediei pentru 2017 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Suediei pentru 2017

(2017/C 261/26)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice ([1]), în special articolul 9 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ([2]), în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) La 16 noiembrie 2016, Comisia a adoptat analiza anuală a creșterii, care marchează începutul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice pentru 2017. Prioritățile analizei anuale a creșterii au fost aprobate de Consiliul European din 9-10 martie 2017. La 16 noiembrie 2016, în baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului, Comisia a adoptat Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Suedia ca fiind unul dintre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat.

(2) Raportul de țară privind Suedia pentru 2017 a fost publicat la 22 februarie 2017. Acesta a evaluat progresele înregistrate de Suedia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandării specifice fiecărei țări, adoptate de Consiliu la 12 iulie 2016, măsurile adoptate pentru a da curs recomandărilor specifice fiecărei țări din anii anteriori, precum și progresele înregistrate de Suedia în direcția îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020. De asemenea, acesta a inclus un bilanț aprofundat în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011; rezultatele bilanțului au fost publicate la 22 februarie 2017. În urma analizei sale, Comisia a concluzionat că Suedia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, creșterea constantă a prețurilor locuințelor, de la niveluri care erau deja supraevaluate, coroborată cu o creștere continuă a datoriilor populației, prezintă riscul unei corecții dezorganizate. Deși băncile par a dispune de capitalul adecvat, o corecție dezorganizată ar putea afecta, de asemenea, sectorul financiar, întrucât băncile au un grad de expunere din ce în ce mai mare la ipotecile gospodăriilor. Într-un astfel de caz, ar putea exista efecte de propagare în țările vecine, dat fiind faptul că grupurile bancare suedeze au o importanță sistemică în regiunea Mării Nordice și a Mării Baltice. Există un grad de conștientizare ridicat în rândul autorităților suedeze cu privire la riscurile tot mai mari, iar în ultimii ani au fost luate măsuri pentru a frâna creșterea datoriilor ipotecare și a impulsiona construcția de locuințe. Cu toate acestea, măsurile de politică puse în aplicare până în prezent nu au fost suficiente pentru a aborda supraîncălzirea din sectorul locuințelor. Per ansamblu, persistă lacune în materie de politici în ceea ce privește impozitarea aferentă locuințelor, cadrul macroprudențial, precum și cu privire la abordarea blocajelor legate de oferta de locuințe noi și a barierelor în calea utilizării eficiente a fondului de locuințe existente.

([1]) JO L 209, 2.8.1997, p. 1.
([2]) JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

(3) La 28 aprilie 2017, Suedia a prezentat Programul său național de reformă pentru 2017 și Programul de convergență pentru 2017. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.

(4) Recomandările relevante specifice fiecărei țări au fost abordate în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene („fondurile ESI") aferente perioadei 2014-2020. Astfel cum se prevede la articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ([1]), în cazul în care acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor relevante ale Consiliului, Comisia poate solicita unui stat membru să își revizuiască acordul de parteneriat și programele relevante și să propună modificări la acestea. Comisia a furnizat detalii suplimentare referitoare la modul în care va utiliza respectiva dispoziție în orientările cu privire la aplicarea măsurilor de corelare între eficacitatea fondurilor ESI și buna guvernanță economică.

(5) În prezent, Suedia face obiectul componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere. Potrivit Programului său de convergență pentru 2017, guvernul intenționează să ajungă la un excedent de 0,3 % din PIB în 2017 și să îndeplinească în continuare, pe întreaga perioadă acoperită de program, obiectivul bugetar pe termen mediu, respectiv un deficit structural de 1 % din PIB. Conform Programului de convergență pentru 2017, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 39,5 % în 2017, continuând să scadă până la 31,4 % în 2020. O creștere economică robustă și soliditatea finanțelor publice sunt principalii factori care determină scăderea ponderii datoriei publice în PIB. Scenariul macroeconomic care stă la baza acestor proiecții bugetare este plauzibil. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2017, se preconizează că soldul structural va înregistra un excedent de 0,4 % din PIB în 2017 și, respectiv, de 0,8 % din PIB în 2018, depășind obiectivul bugetar pe termen mediu. Pe baza evaluării sale a Programului de convergență pentru 2017 și ținând seama de previziunile Comisiei din primăvara anului 2017, Consiliul consideră că este de așteptat ca Suedia să respecte dispozițiile Pactului de stabilitate și de creștere în 2017 și 2018.

(6) Gradul de îndatorare al gospodăriilor a continuat să crească de la un nivel care era deja ridicat. Datoria gospodăriilor a crescut cu 7,1 % în 2016, atingând aproximativ 86 % din PIB și aproximativ 180 % din venitul disponibil, această creștere fiind determinată în principal de împrumuturile ipotecare mai mari legate de creșterea constantă a prețurilor locuințelor. Distribuția datoriilor a devenit din ce în ce mai neuniformă, o pondere ridicată din gospodăriile care dețin credite ipotecare noi (16,4 % în 2016) împrumutând până la 600 % din venitul lor disponibil. Guvernul a luat o serie de măsuri macroprudențiale relevante, inclusiv prin introducerea, în 2016, a unei noi cerințe privind amortizarea creditelor ipotecare, dar nu este clar dacă acestea vor avea un impact suficient pe termen mediu. În februarie 2017, guvernul a lansat o procedură legislativă menită să consolideze mandatul legal al autorității macroprudențiale, pentru a se asigura că, în viitor, autoritatea poate introduce potențiale măsuri macroprudențiale în timp util, utilizând o gamă mai largă de instrumente. Se preconizează că modificările legislative vor intra în vigoare până în februarie 2018. Ajustarea stimulentelor fiscale, de exemplu printr-o limitare treptată a deductibilității fiscale a dobânzilor pentru credite ipotecare sau printr-o majorare a impozitelor recurente pe proprietate, ar contribui la limitarea creșterii datoriei gospodăriilor, însă guvernul nu a înregistrat niciun progres în acest sens.

(7) În Suedia s-a înregistrat o creștere rapidă și constantă a prețurilor locuințelor, începând de la mijlocul anilor 1990. Prețurile locuințelor au continuat să crească rapid și în mod constant, în special în principalele zone urbane. Printre principalii factori care au determinat această creștere se numără condițiile fiscale avantajoase pentru achiziționarea unei locuințe și contractarea de credite ipotecare, condițiile de creditare avantajoase, coroborate cu rate de amortizare a creditelor ipotecare relativ scăzute și persistența penuriei de locuințe. Această penurie este legată de ineficiențe structurale pe piața locuințelor. Construcția de locuințe a continuat să crească, dar rămâne mult sub nivelul nevoilor în materie de locuințe noi. Planul guvernului privind piața locuințelor cuprinde 22 de puncte și abordează o parte dintre factorii care stau la baza penuriei de locuințe, inclusiv prin măsuri de creștere a numărului de terenuri disponibile pentru construcții, reducerea costurilor de construcție și reducerea termenelor de realizare din cadrul procesului de planificare. Cu toate acestea, o serie de alte ineficiențe structurale, inclusiv concurența slabă din sectorul construcțiilor, nu beneficiază de atenția corespunzătoare. Deficitul de locuințe este exacerbat de barierele care stau în calea utilizării eficiente a parcului locativ existent. Piața strict reglementată a închirierilor din Suedia creează efecte de blocare (*lock-in*) și diviziune de tipul „insider/outsider", însă nu a fost luată nicio măsură de politică importantă care să permită o mai mare flexibilitate în ceea ce privește stabilirea chiriilor. Pe piața proprietarilor-ocupanți, impozitele relativ mari pe câștigurile de capital reduc mobilitatea proprietarilor de locuințe. A fost

([1]) Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

introdusă o reformă temporară a normelor referitoare la amânarea plății taxelor pe câștigurile de capital pentru tranzacțiile imobiliare, dar acest lucru va avea, probabil, un efect limitat. Lipsa de locuințe disponibile și accesibile ca preț poate limita, de asemenea, mobilitatea forței de muncă și integrarea eficace a migranților pe piața forței de muncă și poate contribui la inegalitatea între generații.

(8) În 2016, Suedia a avut una dintre cele mai ridicate rate de ocupare a forței de muncă din Uniune (81,2 %), în această țară înregistrându-se, totodată, una dintre cele mai scăzute rate ale șomajului pe termen lung. Cu toate acestea, persistă unele provocări, cum ar fi integrarea pe piața forței de muncă a persoanelor cu nivel scăzut de calificare și a migranților proveniți din țări terțe și reducerea decalajului important în materie de ocupare a forței de muncă a femeilor care nu s-au născut în UE. Suedia a depus eforturi considerabile în ceea ce privește primirea solicitanților de azil și integrarea refugiaților și a imigranților. Se pare că sunt posibile îmbunătățiri suplimentare, întrucât în 2016, doar o treime dintre participanții la programul introductiv desfășurau o activitate profesională sau urmau un curs de formare la 90 zile de la finalizarea programului; nici în ceea ce privește recunoașterea corespunzătoare a calificărilor nu există încă o abordare și o guvernanță cuprinzătoare.

(9) Potrivit sondajului din 2015 al Programului privind evaluarea internațională a elevilor (PISA) al OCDE, nivelul competențelor de bază ale elevilor în vârstă de 15 ani s-a îmbunătățit după o perioadă de câțiva ani în care rezultatele în acest domeniu scăzuseră. Cu toate acestea, ponderea elevilor cu rezultate slabe este în continuare apropiată de media Uniunii, iar decalajul în ceea ce privește rezultatele școlare legat de contextul socioeconomic al elevilor a crescut. Măsurile lansate de guvern în vederea îmbunătățirii rezultatelor școlare și a echității generale necesită o monitorizare atentă, la fel ca și inițiativele care au ca obiectiv integrarea elevilor migranți nou-sosiți în sistemul școlar.

(10) În contextul semestrului european 2017, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Suediei, pe care a publicat-o în raportul de țară pentru 2017. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de convergență pentru 2017 și Programul național de reformă pentru 2017, precum și măsurile luate ca urmare a recomandărilor adresate Suediei în anii precedenți. Având în vedere necesitatea consolidării guvernanței economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare, Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestor programe pentru o politică bugetară și socioeconomică sustenabilă în Suedia, ci și de conformitatea lor cu normele și orientările Uniunii.

(11) Consiliul a examinat Programul de convergență pentru 2017 prin prisma acestei evaluări și a emis un aviz [1] conform căruia este de așteptat ca Suedia să respecte Pactul de stabilitate și de creștere.

(12) Prin prisma bilanțului aprofundat realizat de Comisie și a acestei evaluări, Consiliul a examinat Programul național de reformă pentru 2017 și Programul de convergență pentru 2017. Recomandările sale emise în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 sunt reflectate în recomandarea 1 de mai jos,

RECOMANDĂ ca, în perioada 2017-2018, Suedia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să abordeze riscurile legate de gradul de îndatorare al gospodăriilor, în special printr-o limitare treptată a deductibilității fiscale a dobânzilor pentru credite ipotecare sau printr-o majorare a impozitelor recurente pe proprietate, reducând, în același timp, creditarea care antrenează grade excesive de îndatorare. Să încurajeze investițiile în locuințe și să sporească eficiența pieței locuințelor, inclusiv prin introducerea unui grad mai mare de flexibilitate în ceea ce privește stabilirea prețurilor chiriilor și prin revizuirea formei actuale a impozitului pe câștigurile de capital.

Adoptată la Bruxelles, 11 iulie 2017.

Pentru Consiliu

Președintele

T. TÕNISTE

[1] În temeiul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.